

Oslo kommune
Byrådsavdeling for kultur og utdanning

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 30.04.2008

Deres ref:
200800545-/KOE

Vår ref (saksnr):
200800486-5

Saksbeh:
Inge Haraldstad, 23461761

Arkivkode:
482

INNSTILLING FRA STJERNØ-UTVALGET NOU 2008: 3 SETT UNDER ETT – NY STRUKTUR I HØYERE UTDANNING. OSLO KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE

Vi viser til brev av 28.01.2008 fra Kunnskapsdepartementet vedrørende ovennevnte. Vedlagt oversendes Oslo kommunes høringsuttalelse i saken, jf. vedlagte byråds sak 1052/08 *Innstilling fra Stjernøutvalget NOU 2008: 3 Sett under ett – Ny struktur i høyere utdanning. Oslo kommunes høringsuttalelse*. Høringsuttalelsen er avgitt av byrådet etter delegert fullmakt.

Med hilsen

Monica Kastet
spesialrådgiver

Inge Haraldstad
spesialrådgiver

[Godkjent og ekspedert elektronisk](#)

Vedlegg: Oslo kommunes høringsuttalelse, jf. byrådets vedtak i sak 1052/08

Kopi til: Byrådslederens avdeling,
Byrådsavdeling for finans og utvikling,
Byrådsavdeling for næring og idrett
Utdanningsetaten

**INNSTILLING FRA STJERNØ-UTVALGET NOU 2008: 3 SETT UNDER ETT -
NY STRUKTUR I HØYERE UTDANNING. OSLO KOMMUNES
HØRINGSUTTALELSE**

Sammendrag:

Utvalget for høyere utdanning, Stjernø-utvalget, leverte 22.01.2008 sin innstilling til Kunnskapsdepartementet. Innstillingen fra utvalget, NOU 2008: 3 *Sett under ett - Ny struktur i høyere utdanning*, ble sendt på høring 28.01.2008, jf. trykt vedlegg 1.

I innstillingen beskrives høyere utdanning i et regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv. For å møte de utfordringene som høyere utdanning står ovenfor, og for å skape mer robuste enheter, foreslår utvalget at institusjonsstrukturen endres gjennom sammenslåinger. Utvalget foreslår generelt sett noe sterkere statlig styring av sektoren, bl.a. foreslås det nasjonale grep for å styrke forskerutdanningen.

Utvalget har spesielt vært opptatt av kvaliteten på de korte profesjonsutdanningene og har fremmet en rekke forslag for å bedre kvaliteten på disse.

I høringsuttalelsen kommenterer Oslo kommune forslag som vil ha betydning for tilgangen til - og kvaliteten på - høyt utdannet arbeidskraft, da kommunen i årene fremover bl.a. vil ha stort behov for ingeniører, sykepleiere, førskolelærere og lærere.

I høringsuttalelsen legges det også vekt på Oslo kommunes rolle som vertskapsby for høyskoler og universitet og behovet for regionalt og lokalt samarbeid.

Saksfremstilling:

1. Bakgrunn

Regjeringen oppnevnte 24.05.2006 et utvalg (Stjernø-utvalget) for å utrede den videre utviklingen innenfor høyere utdanning. Med et tidsperspektiv på 10-20 år ble utvalget bedt om å foreslå tiltak for å sikre at strukturen av universiteter og høyskoler bidrar til å møte samfunnets behov og sikre god ressursutnyttelse. Utvalget avga 22.01.2008 sin innstilling til Kunnskapsdepartementet (KD). Innstillingen fra utvalget, NOU 2008: 3 *Sett under ett - Ny struktur i høyere utdanning*, ble sendt på høring 28.01.2008.

2. Utvalgets vurderinger og forslag

Utvalget viser i sin beskrivelse til at stadig flere land satser på høyere utdanning og forskning som kilde til innovasjon og verdiskapning. Særlig i de rike industrilandene, som

ikke kan konkurrere på grunnlag av lave kostnader, legges det vekt på å sikre et høyt kunnskapsnivå og å utvikle bedre løsninger på alle samfunnsområder. Denne utviklingen stiller også norske universiteter og høyskoler overfor nye utfordringer. Kravene til internasjonal kvalitet i undervisning og forskning blir stadig sterkere. Institusjonene må klare å forene sin økende betydning for økonomisk utvikling, velferd og miljø med sin rolle som dannelsesinstitusjoner og sin betydning for nasjonens kulturelle og sosiale utvikling. Samtidig fører arbeidslivets behov for høyt kvalifisert arbeidskraft, den raske teknologiske utviklingen, endringer i ungdomskullene og de unges ønske om å studere i byene til sterkere press for omstilling. Konkurransen om studenter, ansatte, forskningsmidler og samarbeidspartene skjerpes.

Utvalget viser til at den universitets- og høyskolestrukturen vi har i Norge, som har sikret alle deler av landet tilgang til høyere utdanning og tilførsel av kandidater til arbeidslivet, er under press. Mange studiesteder har svak rekruttering og evalueringer har vist sviktende kvalitet i sentrale utdanninger. Andre land, også våre naboland, satser på å konsentrere ressursene for å sikre kvaliteten i høyere utdanning og for å møte den internasjonale konkurransen og utfordringene fra kunnskapsøkonomien.

I utredningen vises det til at høyere utdanning i Norge har en fragmentert struktur med mange små institusjoner og fagmiljøer. Det finnes 51 studiesteder ved statlige universiteter og høyskoler, hvorav 41 har færre enn 2000 studenter og 19 har færre enn 1000 studenter. Det har vært en nasjonal, politisk målsetting å utvikle tilbud om høyere utdanning i alle regioner. Denne målsettingen er langt på vei nådd.

Ved lovendring i 2002 ble det åpnet for at høyskoler kan søke om universitetsstatus dersom de har rett til å tildele doktorgrad i minst fire fag og mastergrad i minst fem fag. Lovendringen har utløst et stort engasjement for å oppfylle disse kravene og har samtidig resultert i utvikling av flere nye, smale fagområder for doktorgradstildeling. Tre høyskoler er foreløpig akkreditert som universitet (Ås, Stavanger, Agder), mens flere andre arbeider med samme målsetting.

For å møte utfordringene og skape mer robuste enheter foreslår utvalget at institusjonsstrukturen i norsk utdanning endres gjennom sammenslåinger og at dette hovedgrepet kombineres med en prosessstilnærming der alle de statlige universitetene og høyskolene uttaler seg om hvilke institusjoner de ønsker å slå seg sammen med. Utvalget har skissert fire modeller for større og mer robuste kunnskapsinstitusjoner, jf. innstillingens kapittel 6 *Institusjonsstruktur*.

Utvalget foreslår generelt sett noe sterkere statlige styring av sektoren, bl.a. bør det tas nasjonale grep for å styrke forskerutdanningen.

Utvalget peker på at universitetene historisk sett har gått fra en rolle nært knyttet opp til nasjonalstaten, til et definert samfunnsansvar for innovasjon og verdiskaping, slik det er formulert i den nye universitetsloven av 2005. Det påpekes likevel at samfunnsansvaret fortsatt mangler en mer gjennomtenkt regional dimensjon, samtidig som universitets- og høyskolesektoren i innovasjonsspørsmål fortsatt har en svakt utviklet relasjon til regionalt og lokalt næringsliv. Når næringslivet innoverer, kommer impulsene primært via samme foretak eller via kunder og leverandører, og noe sjeldnere fra instituttsektoren. På tross av en rekke mobiliseringskampanjer knyttet til innovasjon, har KD som stor institusjonseier vært lite engasjert. Utvalget viser også til at institusjonene i norsk høyere utdanning har et svakt utviklet insentivsystem for regionalt samarbeid. Det regionale lederskapet for forskning og innovasjon mangler dessuten ofte.

Utvalget foreslår at kunnskapsinstitusjonens samfunnsansvar må integreres sterkere i forskning og høyere utdanning. Større og mer robuste institusjoner og fagmiljøer vil dessuten være bedre rustet til lokalt og regionalt samarbeid. Utvalget foreslår at det i institusjonenes finansieringssystem innføres en strategisk komponent knyttet til regionalt samarbeid, at KD trekkes klarere inn i arbeidet for regionalt samarbeid, at det utvikles måltall for regionalt samarbeid og at det utvikles en nærings-Ph.D-grad etter mønster fra Sverige og Danmark.

Utvalget har spesielt vært opptatt av kvaliteten på de korte profesjonsutdanningene og har fremmet en rekke forslag for å bedre kvaliteten på disse.

3. Oslo kommunes høringsuttalelse

I høringsuttalelsen kommenterer Oslo kommune bl.a. forslag som vil ha betydning for tilgangen til - og kvaliteten på - høyt utdannet arbeidskraft. Kommunen vil i årene fremover bl.a. ha stort behov for ingeniører, sykepleiere, førskolelærere og lærere. I tillegg legges det vekt på kommunens rolle som vertskapsby for høyskoler og universiteter, og behovet for regionalt og lokalt samarbeid. Oslo kommune er i dag vertskap for ett universitet og 26 høyskoler. Flere av disse kunnskapsinstitusjonene teller blant Norges største læresteder hva angår søkning og antall studenter. De fleste lærestedene i Oslo er likevel forholdsvis små. Byens kunnskapsinstitusjoner er preget av stort faglig mangfold. Fragmentering i institusjonell og faglig forstand er dermed en diskusjon som også gjelder høyere utdanning i Oslo.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Saken har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

Vedtakskompetanse

Uttalelsen avgis av byrådet etter delegert fullmakt, jf. bystyrets vedtak 30.05.2001, sak 218 om behandling av høringsuttalelser fra Oslo kommune.

Byråden for kultur og utdanning innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

På vegne av Oslo kommune avgir byrådet i henhold til delegert fullmakt, følgende høringsuttalelse til NOU 2008: 3 *Sett under ett - Ny struktur i høyere utdanning*:

Kapittel 6 Institusjonsstruktur

Oslo kommune som vertskapsby for universitet og høyskoler tar ikke stilling til valg av modell for fremtidig institusjonsstruktur. Det er imidlertid viktig at høyere utdanning organiseres på en måte som gjør sektoren konkurransedyktig og som sikrer faglig tyngde, kvalitet og tilstrekkelig tilgang til kvalifisert arbeidskraft.

Stort faglig mangfold er viktig for et dynamisk kunnskapssamfunn som Oslo. Samtidig byr en fragmentert institusjonsstruktur på store utfordringer vedrørende samordning og samarbeid, særlig i forhold til viktige samarbeidspartnere utenfor akademien. Et særtrekk ved høyskolene i Oslo er at en stor andel har privat eierskap og dermed står utenfor utvalgets mandatområde.

Oslo kommune vil i denne sammenheng understreke at flere av de korte profesjonsutdanningene, herunder lærerutdanningen, har behov for kompetanse fra ulike disipliner og trenger nærhet til miljøer med god kompetanse innenfor mange områder.

Kapittel 11 Små studiesteder

Oslo kommune støtter utvalgets vurderinger vedrørende de praksisbaserte profesjonsutdanningenes særegne behov for tett kontakt mellom studenter, fagpersonale og veiledere.

Kapittel 12 Dimensjonering, arbeidsdeling og ansvar for små og utsatte fag

Oslo kommune deler utvalgets syn på departementets ansvar for å gripe inn når det er fare for at det ikke er et tilstrekkelig antall studieplasser til å dekke behovet for kompetanse på sentrale samfunnsområder.

Kapittel 14 Styrking av profesjonsutdanningene i høyskolene

Profesjonsutdanningene i høyskolene er viktige for kommunens tjenesteproduksjon, bl.a. innen helse og omsorg, miljø og samferdsel, plan og utbygging og skole og barnhage. I tillegg er høyskolene viktige leverandører av bl.a. etter- og videreutdanning. Oslo kommune, som arbeidsgiver, er avhengig av at de som ansettes har utdanning av høy kvalitet. Dette innebærer også at utdanningene må gi studentene nødvendig praksis knyttet til fremtidig yrkesutøvelse - at utdanningene må være nært knyttet opp mot praksisfeltet. Det er viktig at det uteksamineres tilstrekkelig antall kandidater. Styrking av studiekvaliteten må ikke gå på bekostning av antallet studenter. Kommunesektoren må sikres tilgang på kvalifisert personell.

Oslo kommune støtter utvalgets forslag om at:

- Det blir tatt initiativ til å styrke studiekvaliteten i flere av de korte profesjonsutdanningene slik at studentene møter sterkere og klarere forventninger og må nedlegge mer arbeid for å kunne gjennomføre studiet
- Det etableres en ordning med sentre for fremragende undervisning supplert med egne sentre for fremragende profesjonsutdanning
- Det er særlig viktig å styrke kompetansen i lærerutdanningen
- Det bør settes i verk tiltak for å heve kvaliteten i praksisperiodene
- Den formelle kompetansen i høyskolepersonalet styrkes, og det bør avsettes statlige midler til et program for kompetanseheving
- Et eget program i regi av Norges forskningsråd vurderes for å fremskaffe forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet om profesjonene og profesjonell yrkesutøvelse.

Oslo kommune vil i denne sammenheng understreke at kravene til kompetanse også bør fastsettes i samråd med de virksomhetene som er avtakere for disse utdanningsgruppene.

Kapittel 16 Universitetenes og høyskolenes regionale betydning

Utredningen bekrefter betydningen av Oslo kommunes strategiske satsing opp mot kunnskapsinstitusjoner i Oslo. Nedbygging av nasjonale grenser og sterkere internasjonal konkurranse gir forsknings- og utdanningsinstitusjoner mange av de samme utfordringene som lokale og regionale forvaltningsorganer. Et godt utviklet samarbeid fremstår derfor som en nødvendighet. I dette samarbeidet må også lokalt og regionalt næringsliv inngå som naturlige og aktive partnere. Samarbeid med regionalt næringsliv og regional, offentlig forvaltning åpner dessuten for nye kilder til finansiering og institusjonell legitimitet for kunnskapsinstitusjonene.

Oslo kommune støtter de tiltak utvalget har foreslått for å fremme lokalt og regionalt samarbeid om forskning og høyere utdanning.

Kapittel 18 Etniske minoriteters deltakelse i høyere utdanning

Oslo kommune gir sin tilslutning til utvalgets syn på behovet for mer engasjement fra både sentrale myndigheter og fra de høyere utdanningsinstitusjonene for å øke rekrutteringen, bedre gjennomføringen og lette overgangen fra utdanning til arbeid for etniske minoriteter. Oslo kommune har siden 2003 samarbeidet med Mangfold i Fokus i Akademia (MiFA) ved Universitetet i Oslo om å øke rekrutteringen til høyere utdanning av studenter med minoritetsbakgrunn. I 2008 etableres et mer varig samarbeid mellom universitetet og skolene i Oslo, etter modell av Trinity Access Program i Dublin, Irland.

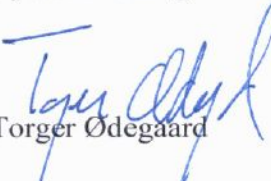
Kapittel 19 Situasjonen for funksjonshemmede i høyere utdanning

Oslo kommune støtter utvalgets forslag vedrørende funksjonshemmede i høyere utdanning.

Kapittel 21 En mer kunnskapsbasert utdannings- og forskningspolitikk

Oslo kommune støtter utvalgets forslag vedrørende forskning knyttet til høyere utdanning. Det er ikke nok forskningsbasert kunnskap om hva som gir god profesjonsutdanning og yrkesutøvelse.

Byrådsavdeling for kultur og utdanning, den 23.04.08

Torger Ødegaard

Trykte vedlegg: Brev av 28.01.2008 fra Kunnskapsdepartementet vedlagt NOU
2008: 3 *Sett under ett - høring*

Utrykte vedlegg: Ingen